

Definitieve afspraken tussen CBL, FNLI, MVO, NVWA en VWS over het etiketteren van levensmiddelen bij het tekort aan zonnebloemolie

april 2022

Achtergrond

Als gevolg van de huidige crisis in Oekraïne zijn er signalen binnengekomen van bedrijven en organisaties over tekorten aan grondstoffen die binnenkort zullen ontstaan, in het bijzonder een tekort aan zonnebloemolie. Zonnebloemolie wordt als ingrediënt verwerkt in een groot aantal voedingsmiddelen, zoals koek, marinades, sauzen en margarines. De zonnebloemolie in deze voedingsmiddelen zal (deels) vervangen moeten worden door andere plantaardige oliën, zoals rapzaadolie en sojaolie. Het is helaas niet mogelijk om op tijd alle etiketten hierop aan te passen, waardoor bijvoorbeeld de ingrediëntenlijst op het etiket niet meer zal kloppen. De NVWA zal tijdelijk niet handhavend optreden als etiketten niet geheel correct zijn vanwege het tekort aan zonnebloemolie. Uiteraard mag door de vervanging van zonnebloemolie de voedselveiligheid niet in het geding komen. Dit is de verantwoordelijkheid van de bedrijven en de NVWA zal hierop toezien. Tegelijkertijd zijn overleggen geweest met en afspraken gemaakt met de industrie over hoe om te gaan met deze situatie. Deze afspraken zijn als volgt.

Voorlopige afspraken

Korte termijn (nu tot 1 januari 2023)

- Zonnebloemolie gebruikt als ingrediënt zonder verder bijzondere vermelding op de verpakking*
→ Consument wordt geïnformeerd over de vervanging van de zonnebloemolie door een andere plantaardige olie via algemene informatie (bv. poster in de winkel).
- Bijzondere vermelding over zonnebloemolie zoals een claim of duidelijk zichtbare afbeelding van enkel een zonnebloem waar op de verpakking de nadruk op wordt gevestigd*
→ Consument wordt geïnformeerd over de vervanging van de zonnebloemolie door een andere plantaardige olie via algemene informatie én informatie in de nabijheid van het product (bv. schapinformatie).
- Introductie van allergenen, of palmolie terwijl er 'palmvrij' op het product staat*
→ Consument wordt geïnformeerd over de vervanging van de zonnebloemolie door een andere plantaardige olie via algemene informatie én in de nabijheid van het product (bv. schapinformatie) én een duidelijk zichtbare (informatie)sticker met het allergeen op de voorkant van het product. Tevens kan de producent er ook voor kiezen om het product uit het assortiment te halen.
- Producten met zonnebloemolie als primair ingrediënt met in de benaming een verwijzing naar zonnebloemolie*
→ Product gaat uit het assortiment.
- Producten met zonnebloem(olie)gerelateerde voedings-/gezondheidsclaims*
→ Consument wordt geïnformeerd over de vervanging van de zonnebloemolie door een andere plantaardige olie via algemene informatie én in de nabijheid van het product (bv. schapinformatie) én een duidelijk zichtbare (informatie)sticker op de voorkant van het product als de claim niet meer klopt. Er mag ook voor worden gekozen dat het product uit het assortiment gaat.

Midden-lange termijn (vanaf 1 januari 2023)

- Etiketten, in dit geval de ingrediëntenlijst en voedingswaardetabel, zullen moeten worden aangepast.
Momenteel geeft Verordening 1169/2011 al de mogelijkheid om het volgende te declareren: *plantaardige oliën 28% (zonnebloem 15%, lijnzaad 7%, palm 4%, koolzaad 2%) of plantaardige oliën 28% (zonnebloem, lijnzaad, palm, koolzaad, in wisselende verhouding)*. In verband met de huidige situatie kan de declaratie van de toegevoegde plantaardige olie/oliën op deze laatste wijze worden gedaan, waarbij in de specifieke opsomming alle oliën worden genoemd die ter vervanging van de zonnebloemolie kunnen worden gebruikt.
- In het geval van een product met introductie van allergenen, of palmolie terwijl er 'palmvrij' op het product staat, wordt aan de gebruikelijke manier van etiketteren voldaan zoals beschreven in Verordening 1169/2011.

Randvoorwaarden

- Deze afspraken hebben enkel betrekking op de mogelijke vervanging van het ingrediënt zonnebloemolie en in sommige gevallen ingrediënten van zonnebloem (zoals zonnebloempitten) en derivaten (zoals zonnebloemlecithine).
- De afspraken gelden tot (andere) harmonisatie is bereikt met bv. België of op EU-niveau of de situatie op de markt daarnaar vraagt.
- De afspraken voor aangepaste etiketten is uiterlijk van kracht vanaf 1 januari 2023. Uiteraard wordt aan producenten gevraagd om waar mogelijk deze aanpassing al eerder door te voeren.
- De bedrijven en branches communiceren duidelijk naar de consument via verschillende kanalen.